

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrise nu se
retrimet.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukes, Heinrich
Schulz, Rudolf Mosse, A. Oppelius
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Dannenberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agence Russes, Suc-
cursale de Roumânie; în Ham-
burg: Karolyi & Teilmann.

Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colonă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învaloid.

Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LVII.

„Gazeta” iese în 22-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

N-rii de Duminecă 8 franci.

Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d.d. colector.

Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.

Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplară 5 cr. r. a.
sau 15 bani. Atâtă abona-
mente cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 60.

Brașov, Mercuri, 16 (28) Martie

1894.

Emigrațiunea română și Kossuth.*)

III.

Și după suprimarea revoluțiunii în Transilvania și Ungaria, Nicolae Bălcescu continuă a lucra la Paris și la Londra, în înțelegere cu Ion Ghica, care se afla în Constantinopol, pentru realizarea ideii unei confederațiuni orientale, pentru care se silea a câștiga și pe șefii emigrațiunii maghiare.

La 26 Ianuarie 1850 comunică Bălcescu lui Ion Ghica, că a reușit a întocmi la Londra un comitet secret, a căruia țintă este „o confederațiune democratică a tuturor...”. Er cu privire la Unguri dice: „Chestia română în general am câștigat-o deplină dela Unguri. Klapka, care e bine vădit în Londra, are idei foarte largi... Elu propune o dietă federală, în care discuțiile se se facă în limbile nemțescă și francesă etc.”

Până atunci nu cunoscuse opiniunea lui Kossuth asupra acestei confederațiuni, der din scrisoarea sa dela 6 Aprilie 1850 se vede, că se temea, că acesta nu va consimți la planul confederațiunii. „Memoarului, ce ai trimis lui Kossuth — scrie Bălcescu — e bun, der așa fi vrut să fi mai lămurit. Eu cred, că cu Kossuth e puțin de făcut, căci e foarte entele (incapăținat) în ideile lui”. În aceeași scrisoare vorbește de un proiect de confederațiune al său între Unguri, Români și Jugo-Slavi, cari laolaltă cu teritoriul și administrațiunea lor se formeze staturile unite ale Dunării. Acestu proiect, spera el, va fi primit de Teleky și Klapka, er cât pentru Kossuth își pierduse toate speranțele, ceea ce se vede lămurit dintr'o altă scrisoare a sa dela 6 Maiu 1850, în care dice:

„Îmi pare rău, că tu și Golescu v'atși pus să turburați pe morți ză-

*) A se vedé N-rii 57 și 59 ai „Gaz. Trans.”

cându în cimitirul lor. Kossuth e mort și nu ne mai pôte sluji; lăsați-l în pace. Am făcut cu densusul tot ce era cu putință. L'am silit a da o desmățire vieții sale și principiului său, acordându acele concesii incomplete Românilor. Acesta a fost un act de sinucidere. Elu nu pôte merge mai departe. Kossuth e reprezentantul a Ungariei trecutului, a unui trecut îngropat pentru totdeauna. Ne trebuie a ne adresa la un reprezentant al Ungariei viitorului, al Ungariei putincioase. Acțiunea lui Kossuth asupra destinelor Ungariei s'a finit pentru totdeauna.”

Bălcescu se convinse der, că Kossuth nu vrea să se lase nici decum de planul de a contopi toate națiunile țării și a face din toate națiunile ungurască mare și tare; se convinse, că Kossuth se opune ideii unei confederațiuni orientale pe base federale, așa cum o aveau în vedere emigrații români din România. Despre dificultățile, ce le suscita Kossuth, găsim într'o scrisoare a lui Bălcescu, adresată la 1 Iulie 1850 contelui polon Zamoycki, următoarele deslusiri interesante:

„Confederațiunea orientală, — dice Bălcescu în această scrisoare — nu pôte afla dificultăți serioase din partea celor interesați. Ideea s'a născut de mult timp și e deja constituită, pentru-că este o aspirațiune generală. Punerea în executare a ei întimpină însă o dificultate, ce e suscitată de acea țară, care are cel mai mare interes de această confederațiune, de Ungaria. Domnul Kossuth dice: „că elu este înainte de toate Maghiar. că elu se devotază pentru Ungaria maghiară; că elu voesc tot, ce crede indispensabil pentru existența statului unguresc, așa cum îl cuprinde elu în unitatea sa istorică și politică. Afară de aceste condițiuni indispensabile, elu vré să concedă diferite-

lor rase și limbă, răspândite în Ungaria, tot ce le pôte da o completă egalitate de drepturi civile și politice cu Maghiarii, și chiar totă desvoltarea națională, totă partea, ce-o potu avé limbile lor respective în administrațiunile locale, după proporțiunea numerică a diferitelor populațiuni. *Der elu voiesce ca limbă politică și diplomatică pentru Ungaria întregă și ca legătură de unitate între toate partidele țării limba maghară.*”

„Acăsta profesiune de credință a d-lui Kossuth mă aduce într'o profundă perplexitate; pentru-că ea mi se pare a fi concluziunea sistemului atât de nenorocit, practicat în 1848/9... Acăsta profesiune de credință slăbesce federațiunea celor 15 milioane suflete Unguri, Români și Slavi, mai adăugându și cele 6 milioane de Români ai Principatelor și ai provinciilor rasei române Bucovina și Basarabia, anecate adă la imperiile Austriei și Rusiei. Și étă pentru ce:

„După noi, unitatea politică a Ungariei prin mijlocul unei administrațiuni, a unei limbă și a unui stat maghiar, este o imposibilitate, și acăsta imposibilitate rezultă din statistică, din geografă și istorie, din moravuri, din tradițiuni opuse și din obiceiurile diferitelor rase. Maghiarii ca Maghiari voru avé un loc distins în liga orientală, *însé Maghiarii ca corp politic, dirigiându și absorbindu individualitatea română și slavă, nu potu decât resuscita conflictele de rase și perpetua războiul civil.*”

Așa caracteriza Nicolae Bălcescu atitudinea politică a lui Kossuth, arătându, că ideile lui și ale Maghiarilor se învâtesc într'un cerc vicios violent și că printr'insele se vatună principiul fundamental al asociațiunii generale, *respectul și recunoscerea naționalității.*

Nouă ani mai târziu, Kossuth, împins de curențul puternic al

ideii de naționalitate și stându sub presiunea, ce se făcea asupra-i din partea prințului Napoleon și a guvernului italian, ca se caute cu orice preț să impace pe Unguri cu naționalitățile, părea inclinat a îmbrățișa idea confederațiunii dunărene și iniția tratări cu principele Cuza, der acțiunea lui n'a fost sinceră. Kossuth, deși avea meru pe buze cuvintele de libertate și fraternitate, n'a încetat în adevăr nici un moment de a fi, cum dicea Bălcescu, reprezentantul Ungariei trecutului și nu a Ungariei putincioase.

„Libertatea voastră” — dicea fericitul prefect român Buteanu într'o scrisoare adresată unui Ungur din statul major al lui Kossuth — „sunt turcile, egalitatea drepturilor stă într'aceea ca celelalte neamuri, ce locuesc cu voi într' o țară, să le topiți în elementul maghiar... Voi și în timpul acesta al libertății încă țineți forma sclavismului vechiu, dregătorii din corpus juris și Verböczi, adecă voi numai la slugi poștiți a fi ocărmitori și nu la cetățeni liberi. Așa este, că libertatea voastră e lingșitură, amăgitoare și vorbă seacă?”

CRONICA POLITICĂ

— 15 (27) Martie

În zilele acestea organul Cehilor tineri, „Narodni Listy”, a debutat cu un fel de proiect, pentru o eventuală nouă grupare politică în sensul, ca Cehii să încheie o legătură cu Maghiarii și cu Polonii. De-oamdată e vorba numai de doi articoli publicați de numita foie, în direcțiunea ideii acesteia, care nu conține în sine nimic nou. S'a mai vorbit și din partea Cehilor, ba chiar și din a Maghiarilor, de interesul, ce l'ar avé regatul ungar și boem, de a face alianță, în care apoi să între și Polonia. Scim, că Dr. Rieger a fost umblat pe la Pesta, pentru a face cu putință o asemenea alianță, der n'a reușit. Pôte, că acum doresce și vre-un politic

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

COMÓRA.

Povestire, de Emile Souvestre.

(Urmare)

Cu ochii plecați, Susana, în cea mai mare incurcătură, răsucea un colț al djarului între degetele ei. Invalidul îi puse mâna pe cap.

— „Nu cumva ai crede tu, că eu așa fi supărat pe tine?” continuă el în modul său amical și tot-odată aspru. „Nu e ôre lucru de totu firesc, ca tu să te interesezi de Charles, care de-oamdată e vărul tău, într'o zi însă, cum sper...”

Tânăra fată făcu un gest de apărare.

— „Bine der, se nu mai vorbim despre acăsta”, se întrerupse bătrânul invalid. „Totu uită, că față cu voi, ômeni tineri, cineva nu are să scie, ceea ce scie! Eu dic der: se nu mai vorbim despre acăsta și se revenim la acestu perdevăr, pentru care tu încerci atăta prietenie, — acesta e mi-se pare, cuvântul usitat,

nu e așa? — și care se achită de tine cu aceeași monetă.”

Susana clătină din cap.

— „Acăsta a fost odată”, dice ea, „de un timp încôce însă... ah, decă ai scii, câtu e de rece, câtu e de indispus și câtu e de uricios.”

— „Da, da”, dice Vincent îngândurat, „când cineva a gustat mai întâiu plăcerile sgomotoase, acelaia plăcerile familiare i-se par se și sarbede — ca și vinul după rachiu. O scim noi acăsta, copilă mea. Mulți dintre noi au făcut acăsta experiență.”

— „Der ei s'au vindecă”, dice Susana, „și Charles încă pôte să se revină. Pôte că va fi de ajuns, decă vei vorbi d-ta, unchiule, cu el...”

Moșnegul făcu un gest de neîncredere.

— „Astfel de bole nu se vindecă cu vorbe, ci cu fapte”, răspuse el. „Precum nu pot face dintr'o întorsătură de mână un bun soldat, totu atătu de puțin un bărbac cuminte; pentru acăsta sunt de lipsă experiențe, marșuri de probă și

botezul de foc! Veți tu, vărului tău îi lipsece voința firmă, pentru-că elu nu vede o țintă înainte sa, ar trebui der să i se arete una, care să-lu împintene, să i întărescă curagiul. Voi cugeta asupra acăsta.”

— „De astă-dată e elu de sigur!” îl întrerupse tânăra fată, care recunoscuse grăbitul pas al vărului ei, care urca treptele.

— „Atunc der: smirna!” răspuse invalidul. „Se nu apară, șa și când noi ne-am cugeta la omul acela. Citesce der mai departe.”

Susana ascultă, vocea ei tremurătoare ar fi trădat, fără indoală, fi-cărui observator mai atent, agitatea ei. În timp ce privirile ei urmau rândurilor tipărite și gura ei esprima cuvintele în mod mecanic, auzul și spiritul ei erau la vărul ei, care într'aceea intrase, își depuse palaria pe mēsa, ce era aședată în mijlocul odăii.

Fiind-că obiceiul, de a nu întrerupe nici-odată pe cetitor, îl îndreptăția a tăce, așa junele profesionist nu salută nici

pe unchiul, nici pe vera sa, ci se aședă îndată la ferăstră și, rădīmându-se de ea, își încrușă brațele.

Susana își continuă lectura, fără să înțelgă cuvintele, pe cari le pronunța. Ea ajunsese tocmai la rubrica „diverselor”, cari sub numirea „scrii diverse” cuprinde adesea noutăți, ce se contradic. Charles, care la început arătase o față indiferentă, deveni fără voiă atent și asculta și el. După mai multe raporturi despre furturi, incendii și accidente de totu soiul, tânăra fată ajunse la următorul articol:

„Un serman sfirnat din Besançon, anume Pierre Lefevre, care voia să se îmbogățescă cu ori ce preț, își puse în gând să plece la India, despre care aușise lăudându-o, ca o țară bogată în aur și diamante. Elu își vëndu deci puținale lucruri, pe cari le avea, ajunse la Bordeaux și se angajă ca ajutor de bucătărie pe un vas american. Trecură opt-spre-șapte ani, fără ca să se fi auzit ceva despre Pierre Lefevre. Tocmai primiră însă rudeniile lui o scrisoare dela elu, care le anunță reintorcerea sa. Elu le împărtășese, că după ostenei nespuse și ne mai auște capricii ale norocului, în fine se reintorce în Franca

dintre Cehii tineri, să și încerce norocul în direcțiunea acésta. Și astăzi chiar diarul lui Rieger este, care combate veleitățile exprimate în articolii amintiți ai lui „Narodni Listy“, dîcîndu, că nu se pôte face o paralelă între condițiunile de existență ale Cehilor și ale Maghiarilor. Cehii trebuie să se lupte cu totă tenacitatea și din tôte puterile în contra germanismului pentru a-și asigura existența lor națională; la Maghiari însă prima condițiune pentru întărirea naționalității lor, nu este apărarea, ci asuprirea cu forța a popórelor nemaghiare. Slovacia înruđiți Cehilor o simtă acésta mai dureros. Boemii și Maghiarii dér nu au condițiuni de existență egale etc.

Noi credem însă, că tótă afacere cu articolii din „Narodni Listy“, nu este în realitate, decăt o excursiune diaristică trecătoare, făcută mai multă cu scop, de a face o diversiune la aparență.

Nu încetă nici acum încercările, de a face, din incidentul încheierii convențiunii comerciale ruso-germane, un mare svon referitor la poziția imperiului german. Oficiósele din Berlin, voinđu să mulcomescă dispoziția rea a Vienasilor, totă desmintă svonurile acelea, însă desmintirile nu prea au efect. Se pare, că cercurile diplomatice din Viena cam mirósă, că basa triplei alianțe începe a se sdruncina. Împératul Wilhelm duce o politică înaltă, așa de înaltă, încăt puțin, fórte puțin îl pricep. În „Standard“ deja selansează o întelnire între Tarul Alexandru și împératul Wilhelm. Cu tôte, că domnesce o cetă peste tôte lucrurile acestea, totuși una se pôte vedé evidentă, că adevă cercurile din Berlin înțeleg politica triplei alianțe cu totul altmintrelea, de cum o doresc cercurile din Viena și Budapesta.

După cum spun soirile sosite din America-sudică, e departe încă să se finescă revoluția din Brasilia. Admiralul de Mello n'are intențiune de a se retrage din lupta contra lui Peixoto. El s'a proclamat în Desterro ca șef al guvernului provisor și va continua lupta. Statul Santa Catarina, în care se află Desterro, și statul Parana, sunt cu totul pe partea revoluționarilor. În Rio-Grande do Sull guvernul posedă numai porturile, și în San-Paolo, statul vecin de Rio de Janeiro, este o partidă tare, care ține cu revoluționarii. Peixoto voiesce acum se introducă un regim de teróre. A început a pune în vigóre decrete de prin anii 1838 și 1851, în care e hotărît, că acela, care va promova revoluția, să fiá executat fără de nici o ascultare.

Cum agita Kossuth.

Dăm aici un exemplu, cum sciea Kossuth să agiteze și să încurageze masele maghiare contra ini-

micului. Eată cum sciea el în „Kossuth Hirlap“, după ce Iellaciei intrase cu corpul său de armată în Ungaria:

„Maghiarul n'ar merita să-i lucescă sórele lui Dumneđu, decă diminea celú dinteu și séra celú din urmă gândú alú lui n'ar fi tradarea miserabilă, la care s'au conjurat, c'o josnică așa de neasemnată, dușmanii lui, ca să-l pustiască din rëndulú viețuitorilor. Maghiarul așa-dér n'are de a face acum, decăt două lucruri: să se ridice în masse pentru cútropirea inamicului, care a călcat pe pământul patriei; apoi „să-și aducă aminte“.

Decă Maghiarul nu va face aceste două lucruri, atunci elú este unú poporú laș și miserabil, alú cărui nume în istoria lumii va fi identic cu rușinea și infamia; atunci Maghiarul este unú poporú laș și miserabil, care murdăresce memoria sfântă a strămoșilor săi, și despre care însuși vecnicul Dumneđu va dice: „Mă pare rău, că te-am creat“; atunci Maghiarul e poporú bătut de Dumneđu, față de care aerul va refusa puterea lui de viață; sub mâinile lui se va preface în cenușe pământul de grâu roditor; în apropierea lui va seca isvorulú stîmpérator de sete; elú va pribegi pe spatele pământului fără de patrie; va cere înzadar pânea uscată a milei; în loc de elemosină; îl va lovi în față némulú străin, care-l va face cerșitor în propria lui țéră. Inzadar se va întóroce elú la grația religiunii, căci acésta nu-i va da mângăere. Dumneđu nu-i va ierta păcatele nici în lumea acésta, nici în cealaltă; fata asupra căreia își va ridica ochii, îl va alunga din prag cu mătura, ca pe animalulú rios; nevastă-sa îl va scuipa între ochi și celú dintăiu cuvânt alú copilului său va fi, de a-și blăstema părintele.

Grozavú! Grozavú! dér așa va fi! Jurú cu jurământulú blăstemului neimpăcat, că așa va fi, decă sémînția maghiară e atăt de lașă, încăt nu se ridică cu grămada, să sdobescă pe slugile lui Iellaciei, pe tâlharii sêrbi și pe toți vëndătorii, cari cútéză să-și ridice brațulú contra Maghiarului, să-i svénture cum svéntură furtuna snopulú de pae nelegat, ce-i stă în drum.

Eu dîc, că din intrarea lui Iellaciei va urma libertatea Ungariei. Mai întâiu a învinge, apoi a trage socotéla. Acésta e problema.

La arme déră, cine este bărbat! Er femeile să sape unú mormentú înfiorător între Vesprimú și Alba, unde să îngropămú séu numele maghiar, onóra maghiară, națiunea maghiară — séu pe inimicii noștri, și pe care se va ridica séu columna rușinei sângelui maghiar cu inscripția: „Astfelú pedepsesce Dumneđu lașitatea“, séu va sta arborulú vecnic verde alú libertății, între ramurile căruia va grăi glasulú lui Dumneđu, cum a grăitú lui

Moise la rugulú ardător: „Locul pe care stai e sfânt, răsplătescú curagiulú! libertate, gloriá, viață bună, fericire Maghiarului!“

La arme déră, Maghiarule! pentru vieța ta, onóra ta, patria ta; pentru căminulú tđu străbun, pentru pământulú, care te nutresce, pe care l'ai cultivatú cu sudori de sänge și pe care acum poltronii vréu să-l dea Sêrbilorú, Illyrilorú dreptú răsplată, că-ți sugrumá libertatea, ér pe tine te vor face pribegú în propria-ți patriá, cum i-au făcutú pe bieții Maghiari dela Temerin.

Susú, susú la arme, Maghiarule! Celú ce nu se supune legii, pe care a juratú și regele, acela e trădător; cine însă e trădător, pe acela trebuie prinsú și datú pe mâna legii.

Patria noastră e totul! Cea dinteu datoră ne este a mântui patria! Mântuită odată patria, ne-amú mântuit pe noi!

Celú ce are cât de puțină influență în satú, ori în comitatú, să ia drapelulú! Pe câmpurile Ungariei să nu auzimú altă musică, decătú marșulú melancolic alú lui Rakoczy; făcare s'adune în jurú de sine 10—20—50—100—1000 ómeni, care câtú pôte, și să-i ducă spre Vesprimú: pe câmpia Vesprimului să se adune întregú poporulú maghiar, cum se va aduna în ziua judecării ómenirea înviată — și asupra inamicului.

Susú! Susú la arme! Cu noi e Dumneđu și dreptatea!

SCIRILE ȚILEI.

— 15 (27) Martie.

Scandaluri „patriotice.“ În Sábmbăta Pascilorú gregoriane, când se făceau ceremoniile „Invierei“ la biserica catolică din Buda vechiá, musica Șvabilorú intoná imnulú „Gott erhalte.“ Cățiva universitari maghiari, cum și mai mulți fruntași „patriotici“, se scandalisară la auđulú acestui imnú austriacú și cerură dela conducătorulú musiciei, ca în loculú lui să cante mai bine unú „Szózat.“ Musica însă nu voi, ci cãntá mai departe „Gott erhalte.“ De aci urmá scandalulú: ceta „patrioților“ începú să insulte musica, ér musicanții luară pietri și aruncară asupra insultătorilorú. Se încinse o luptă strajnică, care se terminá cu spargerea capetelorú cãtorva „patriotici“, cari toți o luară la sãnetósá, fugindú mândú pământulú. Doi studenți maghiari suntú greu rãniți.

Universitarii mohamedani și catolici din Bosnia, cari studieză pe la universitățile din Viena, Graz și Innsbruck, au datú țilele trecute prin foi o declarațiune, în care intonéză, că ei se simtú Croați și nu voiescú să aparținá altei națiuni, decătú numai celei croate. Intre universitarii mohamedani din Graz se află și descendentulú unei familii de begú, numită Paschalic.

Membrii acestei familii, precum și mai mulți notabili mohamedani din Bosnia au provocatú energicú pe numitulú studentú, Haschim Paschalic, să se pronunțe, că fostă și elú între cei subscriși în declarațiune. După conceptulú lorú adevă naționalitatea e cuprinsă în confesiune, și decă careva dintre ei ar voi să trecă la Croați, atunci s'ar lãpáda de confesiunea islamá. Haschim Paschalic li-a rãspunsú nu numai în scris, ci a datú și o declarațiá în diarulú „Obzor“ din Agramú, că n'a luatú parte la hotărîrea studenților bosniaci. Casulú acesta aruncá viúá luminá asupra modului, cum cugetá Mohamedanii din Bosnia despre idea de naționalitate și arată, că manifestațiunea universitarilorú bosniaci n'a fostú rezultatulú unei hotărîri unanime.

Unú Românú în Australia. În Macassar, capitala insulei Celebes, din Oceania, posesiune Olandesă, se găsesce medicú primarú unú Românú din Rășinari, doctorulú Ilariu Mitrea. Acestú Românú se află în călătoriá la Viena, cu unú numărú însemnatú de animale și plante oceaniene, stãruind la museulú imperialú austriacú pentru a lorú clasificare. Doctorulú Mitrea a destinatú o parte din aceste preparate pentru museulú din Bucuresci, căruia i-a mai dãruitú în 1882 câteva lucruri interesante, și altă parte pentru gimnasilú clasicú „Ioanú Maiorescu“ din Giurgiu, alú cărui directorú este vèrulú său, N. Drociú Barciánu, și stãruințelorú căruia se datoresce acestú darú. În curéndú doctorulú Mitrea, singurulú Românú, ni-se pare, care ocupá o pozițiune așa de distinsă pe celalaltú emisferú, va sosi în Bucuresci, pentru a face darulú séu ministeriului școlerorú.

Consululú generalú sêrbescú din Londra, Iovanovicú, a fostú suspendatú din postulú său printr'unú decretú reg. din 19 I. c. Se dice, că d-lú Iovanovicú ar fi agitatú prin pressá necontentitú contra Austro-Ungariei. Afară de acésta, lordulú Roseberry, încá pe timpulú când era ministru de esterne, s'a plãnsú guvernului sêrbescú, că reprezentantulú său din Londra a călcatú de nenumérate-ori discrețiunea, ce trebuia să observe ca bărbatú cu pozițiune politică.

Starea séménăturilorú. După raporturile oficiale, starea séménăturilorú de tómná în Transilvania și Ungaria este până acum multămitóre. Timpulú pentru séménarea grãnelorú de primăverá a fostú favorabilú, așa, că aceste lucruri suntú deja pe sfîrșite. — În România a căcutú séménana trecutá o plóiá, care a făcutú multú bine séménăturilorú; în județulú Ialomița recolta viitoare promite a fi fórte bună. Nu mai puținú promiștóre este recolta și în celelalte părți ale regatului românú. Prețulú bucatelorú, atătú la noi, câtú și în străinătate, arată puțină tendință de urcare.

Teatru în Brașovú. Asérá în locú de opera Rigoletto, de Verdi, s'a datú „Don Juan“. Desérá se va representa „Rigoletto“.

Convocare.

În conțelegere cu comitetulú partidului naționalú, inteligența româná din Alba-Iulia convocá o adunare a poporului românú din comitatele Alba-inferiorá, Turda-Arieșú, Hunedóra și cerculú electoralú Sebeșú din comitatulú Sibiiului pe Joi în 5 Aprilie a. c. st. n. la 10 óre dimineața în Alba-Iulia, în sala de vará a otelului „la Sóre“, pentru a reinoi protestele deja ridicate în contra proiectelorú politice-bisericesci, cari se află în desbaterea parlamentului din Budapesta și cari proiecte nu suntú reclamate nici de interesele patriei, nici ale bisericei și ale poporului românú, din potrivá pórtá în sine cele mai mari pericole pentru biserică, patriá și moralá.

Din conferința Românilorú întruniți în Alba-Iulia la 17 Martie 1894.

Mateiu Nicola,
preș.

Nicolau Ivanú,
not.

numai cu unú ochiu și o mână, dér ca proprietarú alú unei averi, pe care o prețuesce la două milioane“.

Charles urmase lecturei articolului cu interesú crescéndú și nu putú reținé acum o exclamare.

— „Doué milioane!“ strigá elú mirându-se.

— „Cu prețulú acelorá își pôte acum cumpára unú ochiu de sticlă și unú brațú artificioș,“ observá bêtărânilú soldatú cu ironiá.

— „Acésta însemnáză norocú!“ continuá junele profesionistú, care nici nu auđise observarea unchiului său.

— „Și încá unú norocú, pe care nu și-l'a cãștigatú pe creditú“, adause invalidulú.

— „Opt-spre dece ani de ostenele nespuse!“ repetá Susana, punéndú unú accentú deosebitú pe aceste cuvinte ale diarului.

— „Ce are asta a face, decă elú, în fine, e bogatú?“ rãspunse Charles cu zelú. „Nu aceea e greutatea de a fi apucatú pe o cale greșită, séu să fi silitú a

suferi vreme rea pentru ca să ajungú la unú bunú locú de repaus, ci greutatea e în aceea, că adesea mergi și érá mergi, fără să ajungú undeva“.

— „D-ta dér invidiezú pe acelú sfîrnarú pentru sórtea sa?“ întrebá tinera fatá, care își ridicase cu sfiálá privirile sale asupra vèrului ei. „D-ta ai fi gata a-ți sacrifica anii tineretelorú, unú ochiu și una din mâinile d-tale...“

— „Pentru două milioane?“ o întrepruse Charles — „fără indoialá! N'ai decătú să-mi aduci unú cumpărătorú, Susano, care să voiescá a cumpára cu prețulú acesta și-ți asigurú o zestre frumoșă ca provisiune“.

Tinera fatá își întóorse fața și nu rãspunse nimicú. Inima 'i se strinse și o lacrimá îi inundá ochii. Vincent încá tăcú, își rãsucea însă barba cu o față posomorită.

Așa se făcú o paușă lungă. Fiá-care dintre cei trei părtași de jocú ai acestei scene rãmase cu ideile sale.

Sunetulú césului, care bătea optú, deșteptá pe Susana din visările ei. Ea se

ridică iute și începú să așterná masa pentru ciná.

Gustarea trecú tristă și iute. Charles, care-și petrecuse a treia parte din timpulú său de lucru în cărciumá cu prietiniú săi, nu voia să mănãnce nimicú, ér Susana își pierduse pofta de mãncare. Numai Vincent făcú onóre modestei cine, pentru-cá întemplările schimbãcióse ale vieței îl învãțaserá, ca în mania tuturorú agitãrilorú interne, să pórté contú de privilegiile stomacului. Dér și elú se sãturá curéndú și se aședá éráși în scaunulú său cu periná de lângá feréstrá.

După-ce Susana, care simția necesitatea de-a fi singurá, a curățitú masa, luá o luminá, îmbrãvișá pe invalidú și se retrase în mica sa odaia. Vincent și junele profesionistú rãmaserá numai amândoi.

Și Charles voia tocmai să-și ia nópte bună dela unchiulú său, când bêtărânilú soldatú îi făcú de-odată semnú să închiđá zãvorulú dela ușá și să viná mai aproape de elú.

(Va urma.)

Correspondența „Gaz. Trans.”.

Alba-Iulia 12/24 Martie a. c.

Adunarea camerei advocaților. În 6/18 Martie a. c. camera advocaților, cu reședința în Alba-Iulia, a ținut adunare generală. În convocare se dicea, că sunt la ordinea zilei „mai multe propuneri”. Advocății români, temându-se, ca se nu se facă ca la Timișoara, s'au înfățișat în număr de 11 inși. Afară de ei s'au prezentat la adunare numai unii advocați de Arménii și doi advocați jidani, Ungurii au absentat cu totul. Arménii (secretariul) și cu cei doi jidani erau opăriți, când au vădit pe Români în număr așa de mare. Dău, au tăcut înfundat. S'a desbătut raportul anual și s'au primit câteva propuneri de interes general.

În deosebire s'a hotărât a se aduce la cunoștința ministrului cum unii judecători și amployați reg. și de administrația maghiarizată numele părților, făcându din Popa-Papp, din Stefanu—István, din Nicolae-Miklos, din Bucur—Vidor și altele și ce confesiune și pagube se nasc prin asemeni schimonositori de nume. Mai departe s'a hotărât a se înștiința ministrului, că oficialii și diurniștii dela cărțile funduare estrădau estrasele de cărți funduare, despre acte făcute la localizare în limba română, traduse în ungurese și așa estrasul legalist este scris în ungurese și originalul românesc, fără ca să se facă observarea, că este estras tradus, și alte de aceste, cari toate dovedesc, că șovinismul acuma a străbătut și în sanctuarul justiției; deci lumea cu dreptul cuvântu pōte fi îngrijită, că unde voră duce toate acestea.

După adunare secretarul fiind în trebat, că cum de n'a prezentat vre-o propunere în cauza căsătoriei civile, ca la alte camere, a răspuns rîdînd, că colegii români fiind în majoritate, s'a temut să nu facă fiasco. — Dér decă n'amă fi venit, ce ai fi făcut d-le secretar, căci n'a fost prezentată nici o propunere? — Atunci, răspunde el trîgîndu o ochiul, așa fi făcută amintire în raportul anual. Decă bine au făcut Români, că s'au prezentat, căci au împiedecat astfel, de a se aduce elogiul politicii guvernului, pe socotela lor.

Învățământul primar urban în România.

Ministerul instrucțiunii publice română publică statistica învățământului primar urban din România în anul 1892—93.

După această statistică numărul școlilor statului, care era de 363 în 1891—92 a fost în anul 1892—93 de 380, adică cu 17 școle mai mult.

Numărul elevilor, cari au frecventat școlile statului în 1892—93, e de 39,804 băieți și 23,867 fete, ceea ce în proporție cu populațiunea reprezintă 718 pentru 1000 locuitori contra 67.1 la sută în anul 1891—92.

Județele unde numărul elevilor a crescut în 1892—93 sunt: Oltul, Putna, Ialomița, Gorj, Fălciu, Bacău, Tutova Dâmbovița, Argeș, Roman, Romanați, Dorj, Mehedinți, Nămțu, Muscel, Teleorman, R.-Sărat, Ilfov, Dorohoi, Covurlui, Tulcea, Iași, Constanța și Brăila.

La Constanța proporția a trecut de la 52 la 83 la sută; ér la Brăila dela 39 la 74 la sută.

Din cele 32 de județe, 24 reprezintă o sporire pentru numărul elevilor înscrși.

În două județe, Tecuciu și Văslui, situația a rămas staționară; ér în județele Vlașca, Buzău, Suceava, Vâlcea, Prahova și Botoșani se constată un regres.

Din punctul de vedere al elevilor prezenți la esamen, vedem, că în 7 județe, și anume: Argeș, Buzău, Dâmbovița, Dorohoi și R.-Sărat, numărul băieților a fost mai mic de cât în anul precedent, și că în județele Brăila, Prahova, Romanați, R.-Sărat, Tecuciu și Vlașca, numărul fetelor prezente la esamen a fost mai mic de cât în anul 1891—92.

În cât privește elevii, cari au absolvat școala urbană, numărul lor a fost mai mare: Pentru băieți, în județele Argeș,

Dolj, Gorj, Mehedinți, Nămțu și Roman. Pentru fete, în județele Bacău, Gorj, Ilfov, Muscel, Putna, Suciava și Văslui.

În toate celelalte județe numărul absolvenților a fost mai mic, de cât în anul precedent.

În resumat, rezultatele din anul trecut sunt îmbucurătoare și, din datele venite până acum la biroul statistic, se vede că pentru anul 1893—94, numărul elevilor înscrși în școlile urbane a crescut într-un mod foarte simțitor.

Din Rusia.

Damele rusești au gătit un album, ca prezent pentru damele franceze, și acela acum este espus în sala „Societății imperiale pentru sprijinirea științelor.” Păretele de asupra al albumului este făcut din axamită, este ornat în stilul rusești bătrân, cu mult aur, cu perle și brilante, după desemnurile arhitectului Prosiert. În mijloc se află emblema rusească, de-asupra o inscripția ruso-francesă și de desupt numărul anului 1893.

Adresa are o estensiune de 30 de cōle cu subscrierile damelor din Petersburg: studente ale academiei de științe, artiste dramatice, doctore în medicină, pictore, învățăcele ale conservatorului, învățătoare și scriitoare. Suma subscrierilor este de 5000. Conținutul adresei în estras este următorul:

„Primirea brilantă și entusiastică a flotei rusești, de către Franța, apare în analele istoriei ca cel dintâiu exemplu de unitate prietenească între două națiuni mari. În incidentul acesta nemuritor nu vedem numai o simplă schimbare a intereselor comune, ce le au Franța și Rusia, ci și chează pentru învingerea nisuițelor umane ale omeniei de astăzi. Credem, că idealul acesta sublim va fi în viitor cea mai de căpetenie temă a națiunilor.

„Noi femeile nu murim pe câmpul de luptă, ci suntem osândite de a privi, cum trebuie să moră apărătorii, părinții, soții, fii și frații noștri. Suportăm toate loviturile sorții împreună cu ei, afară de aceea una, că nu putem muri cu ei pe câmpul de luptă, și pentru aceea servim marelui cuget, de a susține pacea. Cea mai însemnată și a istoriei va sosi atunci, când civilizațiunea va învinge asupra moștenirii sângerose a barbarismului. Numai atunci va fi liniște, numai atunci vom raporta învingerea cea mai mare a progresului, decă cu putere comună și ajutor comun vom lucra pe viitor, ca să încete loviturile cumplite, cari se nasc din resbele.

„Vouă, femeilor Franței, vă trimitem dorițele aceste ale inimelor noastre, cu espresionile celor mai căldurose simpatii și celor mai intime simțăminte de iubire și onore față cu marea națiune franceză!”

Afară de acesta au adunat damele ruse 10,000 ruble, le-au trimis ministrului rusești de culte ca în aducere aminte de visita flotei rusești, să înființeze un stipendiu pentru o studentă, care va avé să cerceteze gimnaziul din Toulon.

O comisiune financiară în frunte cu consilierul intim Ivaseenkow a preluat planul, după care în întregă Asia de mijloc, care mai multă se mai puțin depinde de Rusia, se va introduce sistemul vamal. Oficiile vamale de rangul prim sunt în Krasnovodsk, Cikislar, Aschabad, Usehad și Buehara; cele de al doilea rang în Serahas, Mero, Kerki și în Kelif; afară de aceste s'au introdus număröse vămă mai secundare. Linia vamală se începe la Cikislar, trece peste muntele Kopdet-Dag la Serahas, apoi la Tasckepri, la Anum-Darji, peste Kerki, dealungul graniței afganistane, până la Pamira, unde se închide lanțul vamal. După-ace în teritoriul acesta vamal este cuprins și Chanatul Buchara, astfel Emirul (prințul) este liberat de a plăti vama pentru obiecte, ce aparțin ad personam, și cari nu urcă peste prețul de 3 milioane ruble.

O parte din esilații la Siberia au început a se strica foarte tare prin aceea, că emigrăză dintr'un loc într'altul, fură și jăfuesc, mai ales în ținuturile de lângă Jeseseisk și Irkutsk; și numai puțin sunt aceia, cari trăiesc în liniște și caută mulțămire într'o viață bună, simplă familiară. Cei mai mulți dintre tâlhari au fost ameniți la această meserie prin indigeni, cari cunosc bine ținuturile de pe acolo. Guvernatorii din Siberia au dat ordine stricte, ca esilaților să le fie interzis de a mai purta arme la sine.

Cât de necesară este în Rusia o reformă a tarifelor pentru pasagerii căilor ferate, se pōte vedé din cifrele, ce urmază, deorece pe lângă prețurile de acum, folosița căilor ferate pōte fi numai relativ puțină. Dintre 30 de milioane pasageri, călătorești aproximativ 16 milioane numai în depărtare de 50 verste, 6—7 milioane 50—100 verste și numai 3 milioane peste 200 verste; peste 1000 de verste folosesc anual numai 90,000 de pasageri linia ferată.

Espedițiunea vestică pentru secarea mocirolor și curățirea fluviilor, desvōltă în anul acesta o activitate deosebită în guvernamentele Witebsk, Kowno, Minsk, Grodno, Mohilew, Wolhynia, Twer și Tauria, unde la construirea de canale și poduri etc. lucră 50—60,000 de lucrători.

Mulțămita publică.

Cața, 22 Febr. v. 1894

Comitetul parochial gr. or. din comuna Cața, protopresbiteratul Cohalmului, din incidentul plăcut al unui act maritimost de 500 lei făcut de frații și familia Mircea, prin care sumă s'a pusă la înființarea unui nou fond bisericesc, din ale cărui interese să se salarizeze cu timpul un alt doilea învățator—își ține de plăcută datorință, ca pentru această faptă nobilă să le aducă fraților și familiei Mircea, în numele tuturor membrilor bisericești noastre, cea mai adencă mulțămita și recunoștință.

Tot-deodată îi privește biserica noastră de membri fundatori, ca unii, cari au pusă baza acestui nou fond bisericesc; de asemenea vor fi priviți de membri fundatori și toți aceia, cari vor contribui și în viitor cu o sută (100) lei sau o sută corone austro-ungare, la fondul mai sus amintit; ér cei, cari vor contribui sub o sută lei sau corone, se vor privi ca membri ajutatori.

Acest act de binefacere a fost întâmpinat și aprobat cu vii și căldurose simțăminte din partea tuturor; ba cei mai mult, a dat și un puternic îndemn la mulți dintre binevoitorii fi eșii din sinul maicei noastre bisericești și stabiliți în parte mare prin România, cari la apelul comitetului parochial de d-to 20 Aug. 1892, au mai contribuit, pe lângă frații și familia Mircea, cu următoarele sume:

D-l Nae Mircea comersant București 100 lei, George Mircea proprietar în Cața 100 lei, Victor Mircea comers. București 100 lei, Ignat Mircea, student București 100 lei, Eva Mircea, mama fraților Mircea 50 lei, D-șora Anicuța Mircea 50 lei, George Comșia comers. București 50 lei, Ioan Căbășan, comers. București 30 lei, N. Făgărășan 25 lei, Moise Făgărășan 25 lei, George Boeriu 30 lei, N. Boeriu 30 lei; Iac. Comșia, G. I. Comșia, N. Făgărășan, Ioan Lungu, George Mircea, Moise Boeriu, Nic. Cornea, Teod. Mircea, Ioan Boeriu și Ioan Comșia toți câte 20 lei; Ioan Pălășan, G. Sasu câte 15 lei, St. Bucur 11 lei, Anica Ionescu, Traian Cornea, Nic. Cornea, Nic. Pălășan, Tr. Mircea, Nic. Văsiț, Tanasie Ursu, Metodie Teodor și Nic. Mircea câte 10 lei, G. Teodor, I. Teodor, Nic. Bucur, Moise Bucur, I. Teodor, St. Gavrilă, I. Teodor jun., Elisaveta Mircea, I. Cornea câte 5 lei; George G. Văsiț 4 lei, I. Fătu 2 lei 50 bani, Bucura Văsiț, N. Boeriu, N. Oprea, D. D. Boeriu, G. Făgărășan, M. și A. Rădulescu, Iustina Teodor, D. Făgărășan câte 2 lei, P. Bucur, Maria Văsiț câte 1 leu 50 bani, Toma Sasu, G. Acsente câte 1 leu, Moise Boeriu 50 bani. Cu totul 1144 lei.

Comitetul parochial, întrunit în ședința sa din 15 Februarie a. c., a hotărât să espri și pe calea diaristică, în numele întregii comune bisericesc, cele mai vii și căldurose mulțămiri tuturor acestor marimoși și binefăcători, cari au contribuit cu dinarul lor la sporirea noului fond bisericesc.

Dumneșu să le răsplătescă îndecit și însutit aceste fapte nobile și să le dăruască viață lungă și fericită, ca să pōta gusta cu plăcere din fructele ostenelelor pe altarul bisericești noastre.

Comitetul parochial: prin

Ioan Mircea
paroch și președinte.

Literatură.

În editura librăriei Carol Müller din București (Calea Victoriei 53, Colț cu Pasagiul român) au apărut de curând următoarele opuri, cari atât în ce privește esteriorul lor estetic și de gust, cât și mai ales în privința cuprinsului sunt de-o valoare recunoscută:

Femeia în trecut, prezent și viitor, de A. Bebel. Traducțiune din limba germană. Form. 8° de 453 pag. Prețul 2 lei 50 bani.

— **Oamenii mari ai României: Ion Vodă cel cumplicat**. Aventurile, Domnia, Răsbobiele, Mărtea lui, Rolul său în istoria universală și în viața poporului român (1572—1574). Cu un portret, trei planuri de bătălie, o hartă militară, un desen de atac, două genealogii, o gravură de costum și două făcșmile, de B. Petriceicu-Hășdeu. Edițiunea II. București 1894. — Form. 8° de 256 pag. Prețul 3 lei.

— **Incercări critice asupra învățământului nostru primar**, studiu didactic și sociologic, de Ștef. C. Mihailescu, profesor, inspector general al învățământului primar și normal primar. Edițiunea II. București 1893. Form. 8° de 271 pag. Prețul 2 lei.

— **Particularități ale limbii franceze: Galicisme, Proverbe, Maxime, Barbarisme**, de Al. Demetrescu, licențiat în litere, profesor la școala de oficeri și la liceul Sf. Sava. Form. 8° de 162 pag. Prețul 2 lei.

— **Arta pentru artă**, conferință ținută la Ateneu, de Anton Bacalbașa. Form. 8° de 53 pag. Prețul 1 leu.

Toate aceste opuri se pōt procura atât direct, dela editura librăriei sus amintite, cât și prin librăria N. Ciurcu din Brașov.

DIVERSE.

Juvaricale istorice. Din Londra a sosit mai zilele trecute școala, că la o licitațiune de juvaricale, între alte obiecte se aflau și unii colier, apoi cercei și broșuri, cari odinioară au fost ale reginei Maria Stuart, și pe cari acesta le-a donat dămei sale de curte, fidelei Mary Seton. Colierul constă din 14 rosete de aur emailate și împodobite cu perle, rubine și smaragde și fu vândut cu 375 lire sterlingi. Un alt obiect istoric a fost brățul, pe care l'a fost dăruit Napoleon I. împărătesei Maria Luisa, și pe care acesta l'a purtat cu ocaziunea cununiei lor. Brățul acesta de aur ornat cu perle și onyx și aflător într'o cutie de maroquin originală, împodobit cu vulturul împărătesc, a fost licitat cu 200 l. sterl.

Ville împăratului Germaniei. Ville împăratului Germaniei sunt situate în regiunile vinicole cele mai renumite ale Rinului, și au o suprafață de 37 de hectare compuse după cum urmază: 6 la Hochheim; 6 lângă Wiesbaden; 8 la Hattimheim, 3 la Erbach; 1 la Groefurberg și 13 la Assmanshausen. Valoarea aproximativă a acestor vi este estimată la 2.000.000 și jumătate de mărci. Ele au dat din 1886—1890, 30.000 de hectolitri; și au dat în termen mediu 1170 de hectolitri pe an. Recolta însă este foarte variabilă: în 1872 nu era de cât de 204 hectolitri pe când în 1893 a fost de 2100 hectolitri. Vinul cel mai scump este cel din Hattimheim (Steinberger Cabinet), care s'a vândut cu 5788 de mărci hectolitru, adică aproape cu 28 de mărci litru.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24/8 Martie 1894.

Table with exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from different countries.

Table with exchange rates for bank notes and currencies from Austria, Germany, and London.

Cursul pieței Brașovului.

Din 24 Martie 1894.

Table with market prices for various goods like flour, oil, and other commodities in Brașov.

Cumpără la Schmied și nu la Schmiedel. (Este unu proverb.)

Acestu proverb se potrivește la stabilimentul meu cel mare, care cumpără cantități mari de marfuri...

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosking pentru onoratul cleru stoffe prescrise, pentru uniformele funcționarilor c. r., asemenea pentru veterani...

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchester, Austriei.)

Depozită permanentă de postavuri peste 1/2 milioane florini.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Correspondența în limba germană, boemă, maghiară, polonă, italiană, franceză și engleză.

Curată reciprocitate. - Fără acționari.

Totul venitului revine celor asigurati.

Cel mai mare și bogat institut de bani din lume.

Fondul de asigurare 907 milioane franci.

The Mutual Society of Insurance by Life from New-York founded 1843.

Asigură viața după modalitățile cele mai diferite și mai favorabile.

Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servește:

Subdirecțiunea Ardelenă sau agentura principală locală Brașov, ulița Neagră Nr. 45.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisorului administrațiunii. In cazul publicării unui anunț mai

mult de odată se face scădere, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Oct. 1893.

Large table with train schedules and fares between various stations like Budapest, Brașov, Sibiu, and others.

Nota: Numeri încadrați cu linii groase însemnăz orașe de noapte.